

Розділ 5

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТАМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ПРОЯВУ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ

Станіслав БУРКОВСЬКИЙ

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
освітній ступінь «бакалавр»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Будняк Л.М.**

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

АНАЛІЗ РИЗИКІВ ТА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Інвестиції завжди орієнтовані на майбутнє і тому пов'язані зі значною невизначеністю економічної ситуації та поведінки людей. Головною причиною існування невизначеності є неповнота та неточність інформації про поточне та перспективне становище як зовнішнього, так і внутрішнього середовища інвестиційного проекту, зумовлені динамічністю і багатофакторністю їх змінюваності та розвитку, дефіцитністю якісної інформації як ресурсу.

Невизначеність – це об'єктивне явище, яке властиве будь-якій сфері підприємницької діяльності. Повне вилучення невизначеності, тобто створення однозначних умов протікання бізнесу, неможливе, тому головним завданням інвестора є переведення ситуації невизначеності в ситуацію, коли можна вказати ймовірний розподіл можливих результатів. Тобто ця процедура дає змогу здійснити обґрунтоване визначення ефективності інвестиційного проекту на основі розгляду різних значень (рівнів) окремих показників з урахуванням ймовірності цих значень [1].

Об'єктивно неусувний характер невизначеності породжує такий же неусувний ризик ухвалення інвестиційних рішень.

У словниках різних народів слово «ризик» існує у подібних формах і визначеннях змісту, наприклад, в англійській мові «risk», у французькій «risque», в італійській «rischio», в німецькій «risiko», в іспанській «riesgo» тощо. На думку філологів, воно походить від латинського терміну «rescum», який в перекладі значить «скеля» або «небезпека» та вживалося прадавніми мореплавцями для означення небезпеки зіткнення з прибережною скелею [2].

Отже, етимологічно слово «ризик» завжди пов'язується, в першу чергу, з появою небезпеки або непевності в різних сферах господарської діяльності та суспільно-економічного буття.

Так, у Адама Сміта і інших англомовних учених для позначення ризикованих дій часто практикувалося слово "hazard" (небезпека). Упродовж тривалого часу поняття ризику не лише асоціювалося з багатозначними негативними проявами життєвих ситуацій, а й часто вживалося як їх синонім.

Ризик в інвестуванні – це кількісно оцінена з позиції певного суб'єкта інвестиційної діяльності невизначеність, пов'язана із

можливістю виникнення в процесі реалізації інвестиційного проекту несприятливих подій та їх наслідків в формі певних фінансових втрат (зниження доходів, зростання витрат, втрата прибутку тощо).

Таким чином, ключовими складовими сутності інвестиційного ризику як економічної категорії є:

- невизначеність дії ринкових факторів у даний час та у майбутньому;
- існування декількох альтернатив розвитку подій;
- можливість настання несприятливої події, ймовірність втрат активів, неотримання очікуваного прибутку або інших відхилень від запланованих, прогнозованих показників;
- об'єктивна необхідність здійснення управлінських заходів щодо зменшення можливих негативних або несприятливих наслідків;
- суб'єктивне сприйняття подій [2].

Метою аналізу впливу ризику та невизначеності на ефективність інвестицій є розробка можливих заходів щодо запобігання виникнення очікуваних фінансових втрат.

Досягнення даної мети в значній мірі визначається якістю ідентифікації ризиків інвестицій, тобто повнотою виявлення всієї системи несприятливих факторів, здатних зумовити зниження обсягів доходів, зростання інвестиційних потреб в капіталі та відповідне зменшення інвестиційного прибутку. В зв'язку з цим інвестиційний аналіз передбачає складання вичерпного переліку ризиків для кожного інвестиційного проекту та оцінку відповідної структури очікуваних фінансових втрат.

Основне призначення аналізу ризику та невизначеності полягає в тому, щоб забезпечити учасників проекту інформацією,

необхідною для прийняття відповідних рішень, і передбачити заходи щодо захисту від можливих втрат [4].

Із вище зазначеного формуємо етапи аналізу ризику та невизначеності.

Перший передбачає виявлення факторів та встановлення потенційних сфер ризику. Другий – спонукає до обчислення величини ризику в умовах невизначеності. Третій – дозволяє провести оцінку фінансової реалізованості і ефективності інвестиційного проекту в умовах невизначеності та виміряного ризику. На заключному етапі розробляємо і реалізуємо заходи щодо зниження рівня ризику.

Для аналізу та оцінки ризиків інвестиційних проектів підприємств найбільш доцільно використовувати метод аналізу чутливості показників ефективності. Останній дозволяє визначити найбільш ризикові початкові фактори проекту, що сприяють підвищенню ризику, а отже, негативно впливають на кінцеві результати його реалізації.

Перелік використаних джерел:

1. Аналіз невизначеності і ризику інвестиційних проектів. URL: http://www.srines.com/book_1316_chapter_76_12.2.3._Analz_neviznachenost_riziku_nvestijnikh_proektv.html
2. Інвестиційний аналіз. URL: https://pidruchniki.com/18670317/investuvannya/urahuvannya_riziku_neviznachenosti_investitsiynih_proektiv.
3. Лаврук В.В., Будняк Л.М. Сучасний стан та завдання інвестиційного забезпечення розвитку та підвищення конкурентоспроможності галузей сільського господарства. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2020/3.pdf.
4. Оцінка інвестиційного проекту в умовах ризику і невизначеності. URL: http://www.srines.com/book_1316_chapter_76_12.2.3._Analz_neviznachenost_riziku_nvestijnikh_proektv.html.
5. Іванишин В. В. Стратегія розвитку сільського господарства через призму впровадження сучасних технологій. *Техніка АПК*. 2005. № 10-11. С. 6.